

Samenwerkingsovereenkomst betreffende een civiel globaal satellietnavigatiesysteem (Civil Global Navigations Satellite System) (GNSS) – GALILEO tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, en de Volksrepubliek China; Peking, 30 oktober 2003 (Trb. 2004, 155)

TOELICHTENDE NOTA

1. Inleiding

Met het onderhavige verdrag beogen de Europese Gemeenschap (EG), haar lidstaten en China een raamwerk te creëren voor hun samenwerking bij de ontwikkeling van het satellietnavigatiesysteem Galileo. Met Galileo wordt, op initiatief van de Europese Unie in samenwerking met het Europees Ruimte Agentschap (ESA), een civiel satellietnavigatiesysteem onder civiel beheer ontwikkeld dat naast de militair beheerde Amerikaanse Global Positioning System (GPS) en Russische (GLONASS) systemen zal bestaan. Hiermee wordt ingespeeld op de toenemende behoefte aan nauwkeurige plaatsbepaling vanuit verscheidene sectoren van de maatschappij en de economie. De EG zoekt hierbij samenwerking met derde landen. Dit om te komen tot een wereldwijd zo breed mogelijke dekking voor toepassingen op basis van Galileo en om een zo groot mogelijke markt te bereiken. Vergelijkbare verdragen met de Verenigde Staten, Israël, Oekraïne, Zuid-Korea en Marokko zijn inmiddels ook ondertekend.

De ondertekening van het onderhavige verdrag heeft plaatsgevonden tijdens de EU/China top in Peking eind oktober 2003.

2. Hoofdpijnen van het verdrag

Het verdrag voorziet in samenwerkingsactiviteiten op het gebied van satellietnavigatie in verschillende sectoren, met name wetenschap en technologie, industrie, diensten en marktontwikkeling alsmede op het terrein van standaardisatie, certificatie en frequentiebeheer. China zal tevens nader overeen te komen middelen in het programma investeren.

In dit verband is in Peking op 19 september 2003 het “China-Europe Global Navigation Satellite System Technical Training and Co-operation Centre” (CENC) opgericht. Dit CENC dient als het “focal point” voor de samenwerking, die met name gericht is op het ontwikkelen van toepassingen van Galileo.

Het verdrag betreft een gemengde overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en China anderzijds. De partijen dragen de verdragsverplichtingen voor de respectieve beleidsterreinen waarvoor zij competent zijn. Over het algemeen is de Gemeenschap exclusief bevoegd. Alleen voor veiligheidskwesties en frequentiebeleid is sprake van gedeelde bevoegdheid met de lidstaten. De aansprakelijkheidsverdeling zal nader worden geregeld tussen de EU en de lidstaten voor aanvang van de operationele fase van Galileo. Dit betreft onder andere de gevolgen van een ‘service guarantee’ aan toekomstige gebruikers.

Voor Nederland leidt het verdrag niet tot uitvoeringsmaatregelen. Partijen verplichten zich wel om bestaande regels toe te passen op satellietnavigatie. Daarnaast moeten partijen op het gebied van beveiliging adequate maatregelen nemen die misbruik van de systemen voor satellietnavigatie en tijdbepaling moeten voorkomen. Verder wordt een GNSS-stuurcomité ingericht dat zal toezien op het functioneren en implementeren van de overeenkomst en, indien nodig, aanbevelingen zal doen aan de partijen.

In de geëigende gremia worden de lidstaten betrokken bij de voorbereiding van standpunten. In Nederland worden standpunten voorbereid in interdepartementaal verband onder leiding van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Hierbij zijn de ministeries van Economische Zaken, Defensie, Buitenlandse Zaken, Financiën en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties betrokken.

3. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 4

Artikel 4 bevat bepalingen met betrekking tot de reikwijdte van de samenwerking op grond van onderhavig verdrag. De samenwerkingsactiviteiten hebben onder andere betrekking op de gebieden wetenschap en technologie, industrie, diensten en marktontwikkeling alsmede op het terrein van standaardisatie, certificatie en frequentiebeheer voor een civiel globaal satellietnavigatiesysteem (Civil Global

Navigation Satellite System, GNSS). Uitdrukkelijk is vastgelegd dat dit verdrag niet ziet op samenwerking op het gebied van de “Public Regulated Service” (PRS; het meest beveiligde signaal van Galileo). Uitbreiding van de samenwerking met China naar andere samenwerkingsgebieden zoals PRS behoeft een apart verdrag, waartoe binnen de EU slechts met unanimiteit kan worden besloten. Daarnaast is bepaald dat dit verdrag noch van invloed is op regels voor de oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming voor Galileo noch op nationale regels op de gebieden van exportcontrole en non-proliferatie.

Artikel 5

Artikel 5 bevat bepalingen met betrekking tot de vorm van samenwerking op de gebieden, die in artikel 4 zijn genoemd. Dit artikel bepaalt dat de samenwerkingsactiviteiten per gebied, zoals genoemd in artikel 4, verder worden uitgewerkt in de artikelen 6 tot en met 13.

Artikel 14

Artikel 14 bevat bepalingen met betrekking tot de manier van samenwerking. Voor China is het ministerie van Wetenschap en Technologie verantwoordelijk voor de coördinatie en het faciliteren van de gezamenlijke onderzoeksactiviteiten. Voor de Europese Gemeenschap is dat de Europese Commissie. Hiertoe zal een GNSS-stuurcomité worden opgericht. Dit comité zal bestaan uit officiële vertegenwoordigers van de verdragspartijen. Ook legt dit artikel de taken van dit comité vast.

Artikel 15

Artikel 15 bevat bepalingen over de uitwisseling van informatie.

Artikel 16

Artikel 16 legt vast dat China voorziet in een financiële bijdrage aan de Gemeenschappelijke Onderneming voor Galileo, maar de omvang en vorm van de bijdrage wordt vastgelegd in een separate overeenkomst. Over de Chinese investeringen in de ontwikkelingsfase is een uitvoeringsovereenkomst gesloten tussen de Gemeenschappelijke Onderneming voor Galileo en de NRCC (Chinese organisatie die uitvoering geeft aan de samenwerking op het gebied van Galileo). China heeft aan de ontwikkelingsfase ca. €80 miljoen (met name in natura) bijgedragen. Over de Chinese investeringen in de bouwfase wordt nog aan een overeenkomst gewerkt.

Het verdrag bevat voor het overige de voor verdragen gebruikelijke bepalingen.

4. Koninkrijkspositie

Het verdrag zal wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,

De Minister van Buitenlandse Zaken,